

उत्तराखण्ड-संस्कृत-विश्वविद्यालयः, हरिद्वारम्

शास्त्रपाठ्यक्रमः

मूलपाठ्यक्रमः (Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-नव्य-व्याकरणम्

पूर्णाङ्काः- १००

सैद्धान्तिक - ७०

आन्तरिकमूल्यांकन- ३०

शास्त्री उपाध्याय

२१५५/२१५५-२०२० पर आधारित पाठ्यक्रम/सत्र २०२३-२४ से प्रभावी

तृतीयसत्रम्

पञ्चमपत्रम् CC-5	पाठ्यग्रन्थः- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- (अपत्याधिकारात् द्विरुक्तप्रकरणपर्यन्तम्) बालमनोरमासहिता	पूर्णाङ्काः ७०+२०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	अपत्याधिकारतः चातुरर्थिकपर्यन्तम्	१४	१
2.	शैथिल्यप्रकरणमारभ्यप्राग्वहतीयप्रकरणपर्यन्तम्	१४	१
3.	प्राग्वहतीयप्रकरणमारभ्य आर्हीयप्रकरणपर्यन्तम्	१४	१
4.	ठञ्जधिकारेकालाधिकारप्रकरणमारभ्य मत्वर्थीयप्रकरणपर्यन्तम्	१४	१
5.	प्राग्विशीय-प्राग्विषयप्रकरणेस्वार्थिक-द्विरुक्तप्रकरणे च	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	२०	१
षष्ठपत्रम् CC-6	पाठ्यग्रन्थः-प्रौढमनोरमा (आदितः सरूपाणामिति सूत्रम् यावत्)-	पूर्णाङ्काः ७०+२०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	संज्ञाप्रकरणम्परिभाषाप्रकरणं च	१४	१
2.	अच्सन्धिप्रकरणम्	१४	१
3.	हल्सन्धिप्रकरणं	१४	१
4.	विसर्गसन्धिप्रकरणं, स्वादिसन्धिप्रकरणं च	१४	१
5.	अर्थवत्.....कृत्तद्धित.....सरूपाणामितिसूत्रत्रयम्	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	२०	१
सप्तमपत्रम् CC-7	पाठ्यग्रन्थः-महाभाष्यम् (प्रथमद्वितीयतृतीयचतुर्थाह्निकम्) प्रदीपोद्योतसहितम्	पूर्णाङ्काः ७०+२०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	शब्दलक्षणम्, शब्दानुशासनप्रयोजनम्	१४	१
2.	शब्दार्थसम्बन्धः, धर्मनियमः व्याकरणपदार्थश्च	१४	१
3.	द्वितीयाह्निकम्	१४	१
4.	तृतीयाह्निकम्	१४	१
5.	चतुर्थाह्निकम्	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	२०	१

शास्त्रिपाठ्यक्रमः

मूलपाठ्यक्रमः (Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-नव्य-व्याकरणम्

शास्त्री ३५६५५

पूर्णाङ्काः:- १००

सैद्धान्तिक - ७०

आन्तरिकमूल्यांकन- ३०

राष्ट्रीय शिक्षा नीति २०२० पर आधारित पाठ्यक्रम / सत्र २०२३-२४ से प्रभावी

चतुर्थसत्रम्

अष्टमपत्रम् CC-8	पाठ्यग्रन्थः- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- (व्यादिप्रकरणम्) बालमनोरमासहिता	पूर्णाङ्काः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	भूधातुरूपसिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
2.	एधधातुतः क्षमूष् सहनेइत्यन्तधातूनां रूपसिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
3.	कमुकान्तौइति धातोः अर्हपूजायामित्यन्तधातूनां रूपसिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
4.	द्युत् धातोः रमुक्रीडायामित्यन्तधातूनां रूपाणां सिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
5.	षद्ल् धातोः समाप्तिपर्यन्तम्	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

नवमपत्रम् CC-9	पाठ्यग्रन्थः- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- (अदादितश्चुराद्यन्ता) बालमनोरमासहिता	पूर्णाङ्काः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	अदादिजुहोत्यादिगणीयधातूनां रूपसिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
2.	दिवादिस्वादिगणीयधातुरूपाणां रूपसिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
3.	तुदादिगणीयधातूनां रूपपरिज्ञानम्	१४	१
4.	रुधादितनादिक्र्यादिगणीयरूपाणां सिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
5.	चुरादिगणीयधातुरूपाणां सिद्धिपरिज्ञानम्	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१
दशमपत्रम् CC-10	पाठ्यग्रन्थः-प्रौढमनोरमा (कारकप्रकरणम्)	पूर्णाङ्काः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमाविभक्तिः	१४	१
2.	द्वितीयाविभक्तिः	१४	१
3.	तृतीयाविभक्तिः चतुर्थीविभक्तिश्च	१४	१
4.	पञ्चमीविभक्तिः	१४	१
5.	षष्ठीविभक्तिः, सप्तमीविभक्तिश्च	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

उत्तराखण्ड-संस्कृत-विश्वविद्यालयः, हरिद्वारम्

शास्त्रपाठ्यक्रमः

मूलपाठ्यक्रमः (Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-नव्य-व्याकरणम्

शास्त्री प्रदीप / स.मान / स.नाथ

पूर्णाङ्काः:- १००

सैद्धान्तिक - ७०

शास्त्रीय शैला गीति २०२० पर आधारित पाठ्यक्रम / सत्र २०२३-२४ में प्रगल्भी आन्तरिकमूल्यांकन- ३०

पञ्चमसत्रम्

एकादशपत्रम् CC-11	पाठ्यग्रन्थः- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- (उच्यन्तप्रक्रियातः लकारार्थप्रकरणपर्यन्तम्) बालमनोरमासहिता	पूर्णाङ्काः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	उच्यन्तसन्नन्तप्रकरणे	१४	१
2.	यङ्-यङ्लुगन्तनामधातुकण्ड्वादिप्रत्ययमालाप्रकरणम्	१४	१
3.	आत्मनेपदपरस्मैपदप्रकरणम्	१४	१
4.	भावकर्म-कर्मकर्तृप्रकरणे	१४	१
5.	लकारार्थप्रकरणम्	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) / आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

द्वादशपत्रम् CC-12	पाठ्यग्रन्थः- वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी- (कृत्यप्रकरणमारभ्य उणादिरहिता उत्तरकृदन्तप्रकरणान्ता) बालमनोरमासहिता	पूर्णाङ्काः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	कृत्यप्रक्रियाविमर्शः	१४	१
2.	"ण्वुलृचौ" इत्यतः "अन्येष्वपि दृश्यते" (०३.०२.१०१)	१४	१
3.	"क्तवतूनिष्ठा" इत्यतः "कर्तरि चर्षि देवतयोः" इत्यन्तम्	१४	१
4.	"उणादयो बहुलम्" इत्यतः "आवश्यकधमर्णयोर्णिनिः" इत्यन्तम्	१४	१
5.	"कृत्याश्च" इत्यारभ्य कृदन्तसमाप्तिं यावत्	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial) / आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

शास्त्रपाठ्यक्रमः

मूलपाठ्यक्रमः (Core Course)

वेदवेदांगसंकायान्तर्गतः व्याकरणविभागः

विषयः-नव्य-व्याकरणम्

शास्त्री प्रो. ६६ / स.मान / २-ना.क

पूर्णाङ्कः- १००

सैद्धान्तिक - ७०

१५ फ्री शीट्स जी.टी. २०२० पर आधारित पाठ्यक्रम / स.न. २०२३-२४ में प्रभावी

आन्तरिक मूल्यांकन- ३०

षष्ठसत्रम्

त्रयोदशपत्रम् CC-13	पाठ्यग्रन्थः-परिभाषेन्दुशेखरः- प्रथमपरिभाषातः आरभ्य षष्ठितमां परिभाषां यावत्	पूर्णाङ्कः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	(1-12) व्याख्यानतो विशेष.. परिभाषातः निर्दिश्यमानस्यादेशाभवन्ति इति परिभाषां यावत्	14	1
2.	(13-24) यत्रानेकविध..... परिभाषामारभ्य प्रत्ययग्रहणे चापञ्चम्याः इति परिभाषां यावत्	14	1
3.	(25-36) उत्तरपदाधिकारे ... इत्यत आरभ्य प्रकृतिवदनुकरणम् इति परिभाषां यावत्	14	1
4.	(37-48) एकदेशविकृतम् इति परिभाषामारभ्य यस्य च लक्षणान्तरेण इति परिभाषां यावत्	14	1
5.	(49-60) स्वरभिन्नस्य प्राप्नुवन् परिभाषामारभ्य पुरस्तादपवादा..... परिभाषां यावत्	14	1
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	30	1

चतुर्दशपत्रम् CC-14	पाठ्यग्रन्थः-परमलघुमञ्जूषा	पूर्णाङ्कः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	शक्तिलक्षणाव्यञ्जनानिरूपणानि	14	1
2.	स्फोटनिरूपणम्, आकाङ्क्षाविचारः, योग्यताविचारः, आसत्तिविचारः, तात्पर्यविचारः	14	1
3.	धात्वर्थनिरूपणं निपातार्थनिर्णयश्च	14	1
4.	दशलकारादेशार्थनिर्णयः, कारकनिरूपणम्	14	1
5.	नामार्थविचारः, समासादिवृत्त्यर्थविचारः	14	1
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	30	1

शास्त्रिपाठ्यक्रमः

स्वशास्त्रसम्बद्ध-वैकल्पिक-पाठ्यक्रमः

विषयः-नव्यव्याकरणम्

शास्त्री प्रो. ५६१/सम्मान/सनातन

पूर्णाङ्काः:- १००

सैद्धान्तिका:- ७०

राष्ट्रीय शिक्षा नीति २०२० पर आधारित पाठ्यक्रम/सन् २०२३-२४ से प्रभावी

पञ्चमसत्रम्

आन्तरिकमूल्यांकनम्- ३०

DSE-1	सन्धिपरिज्ञानम्	पूर्णाङ्काः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रमुखसंज्ञापरिचयः	१४	१
2.	अचसन्धिपरिज्ञानम् (यण्-अयादि-गुण-वृद्धि-दीर्घसन्धिज्ञानम्)	१४	१
3.	अचसन्धिपरिज्ञानम् (पूर्वोक्तावशिष्टसन्धिपरिज्ञानम्)	१४	१
4.	हल्सन्धिपरिज्ञानम्	१४	१
5.	विसर्गसन्धिपरिज्ञानम्, स्वादिसन्धिपरिज्ञानं च	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

DSE-2	विभक्तिपरिज्ञानम्	पूर्णाङ्काः ७०+३०	क्रेडिट ०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रथमाद्वितीयाविभक्तिज्ञानम्	१४	१
2.	तृतीयाविभक्तिज्ञानम्	१४	१
3.	चतुर्थीविभक्तिज्ञानम्, पञ्चमीविभक्तिज्ञानम्	१४	१
4.	षष्ठीविभक्तिज्ञानम्	१४	१
5.	सप्तमीविभक्तिज्ञानम्	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

सहायकग्रन्थाः:-

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी।
2. मध्यसिद्धान्तकौमुदी।
3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी
4. प्रथमावृत्तिः।
5. काशिका।

शास्त्रपाठ्यक्रमः

स्वशास्त्रसम्बद्ध-वैकल्पिक-पाठ्यक्रमः

विषयः-नव्यव्याकरणम्

शास्त्री प्रतिष्ठा / सम्मान / स्नातक

पूर्णाङ्काः:- १००

सैद्धान्तिकाः:- ७.०

राष्ट्रीय शिक्षा नीति २०२० पर आधारित पाठ्यक्रम / सत्र २०२३-२४ आन्तरिकमूल्यांकनम्- ३०
षष्ठसत्रम्

DSE-3	समासपरिज्ञानम्	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		७०+३०	०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	केवलसमाससहित-अव्ययीभावसमासपरिज्ञानम्	१४	१
2.	तत्पुरुषसमासपरिज्ञानम् (कर्मधारणद्विगुसहितम्)	१४	१
3.	बहुव्रीहिसमासपरिज्ञानम्	१४	१
4.	द्वन्द्वसमासपरिज्ञानम्, एकशेषादिपरिज्ञानं च	१४	१
5.	समासाश्रयविधिः	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

DSE-4	प्रमुखप्रत्ययपरिचयः	पूर्णाङ्काः	क्रेडिट
		७०+३०	०५+०१
इकाई (भागः)	पाठ्यविषयाः	अङ्काः	क्रेडिट
1.	प्रमुखस्त्रीप्रत्ययपरिज्ञानम् प्रमुखाव्ययपरिज्ञानं च	१४	१
2.	मत्वर्थीयप्रत्ययाः भावार्थप्रत्ययाश्च	१४	१
3.	कृत्यसंज्ञकप्रत्ययाः ण्वुल्-तृच्-निष्ठा-शतृ शानच्- क्त्वा-तुमुन्-ण्मुल्-प्रत्ययाः	१४	१
4.	प्रमुखप्रातिपदिकानां त्रिषुलिङ्गेषुसुबन्तरूपपरिज्ञानम्	१४	१
5.	प्रमुखाणां धातूनां दशसुलकारेषु रूपपरिज्ञानम्।	१४	१
6.	अनुशिक्षणम् (Tutorial)/आन्तरिक-मूल्यांकनम्।	३०	१

सहायकग्रन्थाः:-

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी।
2. मध्यसिद्धान्तकौमुदी।
3. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी।
4. प्रथमावृत्तिः।
5. काशिका।